

7180 - Çocuklara isim vermenin adabı

Soru

Çocuğuma isim vermek istiyorum, bu konuda şer'i adaplar nelerdir?

Detaylı cevap

Allah'a hamd olsun.

Şüphesiz isim verme konusu insan hayatındaki en önemli konulardan biridir. Zira isim isimlendirilenin başlığı ve adresidir Dünya ve Ahirette onunla çağırılacak, Kişiyle iletişim kurma ve anlaşma vesiledir. İsimlendirilen kişiye bir sembol ve süstür. Ayrıca müntesip olduğu dine bağlı olduğuna dair bir işarettir. Ayrıca insanların tabiatlarında belirli anlamları ve itibarları vardır. Diğer yandan isim bir elbise gibidir, gerektiğinden kısa veya uzun olursa hoş karşılanmaz.

İsimlerde asıl olan hüküm; mubah ve caiz olmasıdır. Ancak isim seçerken şer'i bakımından sakınılması gereken bir takım hususlar bulunmaktadır:

Yüce Allah dışında bir kimseye kulluk nispet etmek; kulluk ister bir peygambere olsun ister bir melek'e olsun Allah dışında kimseye kulluk nisbet etmek caiz değildir. Abdunnebi, Abdulemir vb. isimler caiz değildir. Bununla birlikte böyle bir isme sahip olan kimse ismini değiştirmesi gerekir. Sahabe olan Abdurrahman bin Avf Radiyallahu anhu şöyle dedi: benim ismim Abdu Amr idi, -başka bir rivayette Abdul Kabe idi- İslam'a girdiğimde Rasulullah Sallallahu aleyhi vesellem benim ismimi Abdurrahman olarak değiştirdi. (Hakim 3/306. Zehebi muvafakat etmiştir.)

Yüce Allah'a özel olan bir isimle isimlendirmek. El Halik (Yaratıcı) el Razzak (rızk verici) Rab, Rahman gibi isimleri vermek caiz değildir. Ayrıca Allah dışında kimseye verilmesi mümkün olmayan isimleri vermek: örnek olarak Meliklerin meliki, el Kahir gibi isimleri vermek haram olduğu gibi böyle bir isim söz konusu olduğunda değiştirilmesi gerekir.

Kafirlerle özel olan bir ismi kullanmak. Abdulmesih, Butrus, Gorgus gibi küfür milletini anımsatan isimleri kullanmak caiz değildir.

Allah dışında tapılan tağut, put ve şeytanın isimlerini kullanmak.

Tüm bu sayılan isimleri kullanmak caiz olmadığı gibi haramdır. Bu türden ismi bulunan veya çocuğuna böyle bir isim veren kimse bu isimleri değiştirmesi gerekir.

Alaya sebep olan veya kötü anlam taşıyan insanların nefret ettikleri veya manasından hoşlanmadığı isimleri vermek mekruhtur. Zira böyle bir isim Rasulullah Sallallahu aleyhi vesellem'in güzel isim verme metoduna aykırıdır. Örnek olarak; "Savaş", develerde olan bir hastalığın ismi olan "Hiyam" gibi isimleri vermek mekruhtur.

Ayrıca yumuşaklık veya şehvet anlamı barındıran isimleri vermek de mekruhtur. Bu tür isimler çoğunlukla kadın isimlerinde kullanılmaktadır bunların tamamı mekruhtur.

Bir takım fasık, sanatçı, şarkıcı, aktrislerin isimlerini vermek mekruhtur. Şayet bu kişilerin isimleri güzel olsa dahi onlara benzemek maksadıyla isim vermek caiz değil, ancak güzel isim, güzel olduğu niyetiyle verilir.

Hırsız veya zalim gibi İsyan ve günah anlamı barındıran isimleri, Firavun, Haman ve Karun gibi Allah'a isyan eden kişilerin isimlerini de vermek mekruhtur.

Nureddin, Nurulislam, Şemseddin veya Şemsulislam gibi Din veya İslam'a nisbet edilen tüm isimleri kullanmak mekruhtur. Çünkü bu durumda isimlendirilene hakkından fazla bir isim verilmiş olur. Selef alimler, böyle lakapların takılmasını mekruh görürlerdi. İmam Nevevi Rahimehullah Muhyiddin lakabı verilmesinden rahatsız olurdu. Aynı şekilde Şeyhulislam İbn Teymiye Rahimehullah "Takiyyuddin" lakabı hoşuna gitmiyordu. Ve şöyle derdi: böyle bir lakabı, ailem koydu böylece daha sonra herkese yayıldı.

"Hasbullah" ve "Rahmetullah"'ta olduğu gibi Abdullah dışında farklı kelimelerin Allah'a nisbet edilmesi mekruhtur. Aynı şekilde rasul kelimesine de farklı kelimelerin nisbet edilmesi mekruhtur.

Meleklerin isimlerini vermek; ayrıca “Taha” ve “Yasin” gibi Kur’an-ın sure isimlerini vermek mekruhtur. Zira bunlar peygamberin isimlerinden değildir, bunlar mukattaa harflerindendir. Daha detaylı bilgi için İbn Kayyım’ın Tuhfetul Mevdud s. 109 kitabına bakınız.

Sonuç olarak söz konusu mekruh olan isimleri prensip olarak vermek mekruhtur. Ancak böyle bir ismi taşıyan kimse, yaşı büyük ve değiştirmesi zor ise ismini değiştirmesi vacip değildir.

İsim koymak, dört seviyede ele alınabilir.

Birinci seviye: Abdullah ve Abdurrahman isimleridir. Nitekim Rasulullah Sallallahu aleyhi vesellem’ten rivayet edildiğine göre şöyle demiştir: “Allah’a en sevimli isimler Abdullah ve Abdurrahman’dır”

İkinci seviye: Abdulaziz, Abdurrahim, Abdulmalik, Abdulilah, Abdulselam gibi Allah’a kulluk ifade eden diğer isimler.

Üçüncü seviye: Nebi ve Peygamberlerin isimleri, şüphesiz bunların en güzeli ve hayırlısı “Muhammed” sallallahu aleyhi vesellem’in ismidir. Aynı şekilde “Ahmed” isimi aynı fazilettedir. Daha sonra ulul azim peygamberlerin isimleri: İbrahim, Musa, İsa ve Nuh aleyhisselamdır. Daha sonra geri kalan peygamberlerin isimleridir.

Dördüncü seviye: Allah’ın salih kullarının isimleridir. Bunların başında peygamberimizin sahabeleridir. Onları örnek almak amacıyla sahabelerin isimlerini koymak müstehaptır.

Beşinci basamak: Doğru ve güzel olan tüm isimler.

Çocuğa isim verirken bazı hususları dikkate almak yerinde olacaktır:

Verilecek ismin kişiye ömür boyu eşlik edeceğini bilmek, bu nedenle doğru verilmeyen isim zorluk ve sıkıntılara neden olabilir.

İsim seçerken bu isme birkaç açıdan bakmak gerekir, isim değerlendirilirken çocuğun bebek, sonra genç, daha sonra baba olacak durumu göz önünde tutulur. Kendisi bu isimle künye kullanacağını baba ismiyle uyumluluğunu da düşünülmesi gerekir.

İsim vermek babanın meşru bir hakkıdır. Çünkü çocuk kendisine nisbet edilecek. Ama babanın, anneyi de bu kararda ortak etmesi ve onun görüşünü alması daha iyi olacaktır.

Baba; ölü ve boşanmış olsa dahi çocuk, babasına nisbet edilmesi vaciptir. Her ne kadar baba çocukla ilgilenmemiş veya görmemiş olsa da çocuk, babasına nisbet edilir. Babasından başka bir kimseye nisbet etmek haramdır. Ancak (Allah korusun) çocuk zinadan doğmuşsa o takdirde çocuk, annesine nisbet edilir. Babasına nisbet edilmesi caiz olmaz.

En iyisini Allah bilir.